

BELIZE

1. Informacje podstawowe

Powierzchnia :	22,3 tys. km ²
Populacja:	398 tys. (2019)
Skład etniczny:	Metysi – 53%, Kreole – 26%, Indianie (głównie Majowie) – 20%, biali - 1%, azjaci – 1%.
Podział administracyjny:	6 prowincji
Religia:	Katolicy – 40%, różne denominacje protestanckie (w tym zielonoświątkowcy, adwentyści dnia siódmego, anglikanie, mennonicy, baptyści, metodyści, Armia Zbawienia) – 32%, Świadkowie Jehowy – 2%, inni w tym bahaici, buddyści, hinduiści, mormoni, muzułmanie, rastafarianie) – 10% , bezwyznaniowcy - 16%.
Stolica:	Belmopan (ca 26 tys. mieszkańców)
Inne ważniejsze miasta:	Belize City (ca 65 tys. mieszkańców), San Ignacio (ca 24 tys. mieszkańców), San Pedro (ca 22 tys. mieszkańców), Orange Walk (ca 13 tys. mieszkańców)
Język urzędowy:	angielski (w powszechnym użyciu hiszpański, także kreolski i języki z grupy maya).
Waluta:	Dolar belizeński (kurs 1 USD = 2 BZD)
Główne bogactwa naturalne:	Energia wodna, produkty rybołówstwa, drewno, ziemia uprawna, niewielkie ilości ropy naftowej
Główne gałęzie przemysłu:	Przetwórstwo żywności, przemysł tekstylny – odzieżowy, turystyka, budownictwo, przemysł petrochemiczny
Główne produkty rolne:	Banany, kakao, owoce cytrusowe, trzcina cukrowa, ryby, krewetki, drewno
Ustrój polityczny:	Belize jest należącą do Brytyjskiej Wspólnoty Narodów monarchią konstytucyjną, którego głową państwa jest monarcha brytyjski reprezentowany przez gubernatora generalnego. Na szczeblu lokalnym władza ustawodawcza (parlament) i wykonawcza (rząd) są wybierane w wyborach powszechnych (demokracja parlamentarna).
Głowa państwa:	Elżbieta II
Gubernator Generalny:	Sir Colville Norbert Young

Premier:	Johnny Antonio Briceño
Minister Finansów, Rozwoju Gospodarczego i Inwestycji:	Johnny Antonio Briceño
Minister Spraw Zagranicznych, Handlu Zagranicznego i Imigracji:	Eamon Courtenay
Ambasador Belize w Polsce:	vacat
Ambasador RP w Belize:	Leszek Biały (Ambasador RP w Belize)
Najbliższe wybory parlamentarne:	2025

2. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne (2019)

PKB (ceny bieżące) :	1,9 mld US\$
PKB per capita:	4,9 tys. US\$
Wzrost PKB (ceny stałe 2010):	2,1%
Struktura PKB:	Usługi – 75%, przemysł – 14%, rolnictwo – 11%
Dług publiczny::	105,1% PKB
Inflacja:	0,19%
Bezrobocie:	6,4%
Poziom korupcji:	Brak danych.
Eksport:	245 mln US\$
Główni partnerzy w eksporcie:	Wlk. Brytania (34%), USA (25%), Irlandia (6%), Jamajka (6%), Trynidad i Tobago (4%), Barbados (4%), Gwatemala (3%), Honduras (2%), Holandia (2%), Bahamy (1%), Hiszpania (1%), Meksyk (1%), Niemcy (1%), Japonia (1%), Saint Lucia (1%).
Główne towary w eksporcie:	Cukier trzcinowy, banany, soki owocowe, skorupiaki, produkty przetwórstwa petrochemicznego, warzywa, wyroby tytoniowe.
Import:	965 mln US\$
Główni partnerzy w imporcie::	USA (44%), Chiny (14%), Meksyk (11%), Gwatemala (8%), Panama (3%), Hong Kong (2%), Honduras (2%), Indie (2%), Trynidad i Tobago (2%), Salwador (1%), Wlk. Brytania (1%), Kostaryka (1%), Holandia (1%), Brazylia (1%), Kanada (1%).
Główne towary w imporcie:	Produkty przetwórstwa petrochemicznego, wyroby tytoniowe, wyroby skórzane, pojazdy samochodowe, produkty chemiczne, nawozy, cement.
Inwestycje zagraniczne:	103 mln US\$
Inwestycje belizeńskie za granicą:	Brak danych

3. Ogólna charakterystyka gospodarki Belize.

Belize jest najmniejszą gospodarką środkowoamerykańską, co wpływa negatywnie na możliwości rozbudowy infrastruktury produkcyjnej i socjalnej przede wszystkim z uwagi na relatywnie wysokie koszty pracy i energii w relacji do potencjału rynku. Dużym wyzwaniem dla rozwoju gospodarczego Belize są częste kataklizmy naturalne (huragany i powodzie), wysoki stopień ubóstwa (sięgający około 40%), znaczny poziom przestępczości, wysoki stopień korupcji, dramatycznie wysoki poziom długu publicznego, znaczne uzależnienie od pożyczek zagranicznych oraz silne uzależnienie od eksportu i wahań na rynkach zagranicznych przy jednoczesnym praktycznym braku wpływu na kształt regulacji handlu międzynarodowego.

Priorytetami polityki gospodarczej Belize są: wspieranie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, przyspieszenie wzrostu gospodarczego, redukcja biedy i bezrobocia, wzmacnianie rezerw walutowych i konsolidacja fiskalna. W tym celu Belize aktywnie prywatyzuje gospodarkę oraz prowadzi politykę przyciągania inwestycji zagranicznych, w tym w zakresie rozwoju stref wolnocłowych.

Od lat kolejne rządy konsekwentnie przekształcają Belize z kraju rolniczego do państwa opartego na usługach, niemniej rolnictwo i rybołówstwo wciąż pozostają ważnym czynnikiem wzrostu gospodarczego. Obszar ziemi uprawnej w znacznej większości nie jest zagospodarowany, a gros farm ma obszar niższy niż 20 ha. Głównymi uprawami są trzcina cukrowa, banany i owoce cytrusowe, których eksport wraz z produktami rybołówstwa jest podstawą sprzedaży zagranicznej kraju. Dalsze utrzymanie znaczenia tego sektora w gospodarce Belize wymaga zwiększenia modernizacji, jego wydajności i konkurencyjności, a także dywersyfikacji upraw. W tym celu rząd promuje uprawy nietradycyjne, w tym przede wszystkim papai, soi, fasoli i papryki chili. Minimalny jest za to zakres hodowli, choć jego znaczenie powoli rośnie. W zakresie rybołówstwa podstawą są krewetki, natomiast połów innych gatunków ryb i skorupiaków jest minimalny.

Od wielu lat Belize było tradycyjnie kojarzone z leśnictwem. Z uwagi na fakt, że lasy zajmują ca 80% obszaru Belize, była to główna branża tego państwa, a drewno (przede wszystkim mahoń, palisander i sosna) było główną pozycją eksportową. Obecnie jednak udział tego sektora w gospodarce i eksporcie zdecydowanie się obniżył.

Głównym aktualnie działem gospodarki Belize są usługi, a przede wszystkim turystyka, w mniejszym stopniu usługi finansowe. Rocznie Belize odwiedza ok. 0,5 mln turystów (głównie z Meksyku i USA), co sprawia, że ta branża jest największym źródłem przychodów zagranicznych państwa. Najważniejszym wyzwaniem rozwoju tego sektora jest nadal niewystarczająca infrastruktura i niezbędne są inwestycje. W rządowych planach rozwojowych inwestycje w infrastrukturę turystyczną zajmują drugie miejsce po rolnictwie i rybołówstwie.

Przemysł odgrywa drugoplanową rolę w gospodarce. Najważniejszymi gałęziami są przetwórstwo owocowo – warzywne oraz przemysł tekstylny – odzieżowy.

Większe znaczenie ma natomiast wydobycie ropy naftowej, które stanowią ważną pozycję w gospodarce Belize. Są to jednak złoża niewielkie i dalsza ich agresywna eksploatacja może doprowadzić do ich szybkiego wyczerpania. Belize natomiast nie posiada innych surowców mineralnych, których eksploatacja byłaby opłacalna. W niewielkim stopniu eksploatowane były złoża dolomitów, głównie jako kruszywo.

4. Stan prawno – traktatowy

Belize jest członkiem następujących porozumień i organizacji o charakterze gospodarczym: ACP, Commonwealth, CARICOM, CARIFORUM, CDB, CSME, FAO, G-77, Grupa z Rio, IADB, IBRD, IDA, IFAD, IFC, ILO, IMF, LAES, MIGA, OAS, SICA, UNCTAD, UNIDO, WB, WCO, WIPO, WTO.

Jako członek CARICOM tworzy strefę wolnego handlu z pozostałymi członkami tego ugrupowania tj. Antiguą i Barbudą, Bahamami, Barbadosem, Dominiką, Grenadą, Gujaną, Haiti, Jamajką, Montserratem, Saint Kitts i Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent i Grenadyny, Surinamem oraz Trinidadem i Tobago. Posiada także podpisane dwu- bądź wielostronne umowy o wolnym handlu z Kolumbią, Kostaryką, Dominikaną, Kubą, Wenezuelą i Gwatemalą. Kluczowe znaczenie dla handlu zagranicznego Belize ma preferencyjny dostęp do rynków USA (program Caribbean Basin Initiative) oraz Umowa o partnerstwie gospodarczym (Economic Partnership Agreement – EPA) między Cariforum i UE.

Polska nie posiada podpisanej dwustronnej umowy gospodarczej z Belize, z wyjątkiem Umowy o Wymianie Informacji Podatkowych (Tax Information Exchange Agreements - TIEA).

5. Dwustronna współpraca gospodarcza polsko - belizeńska

a. Współpraca handlowa

Wg danych GUS, eksport Polski do Belize w 2019 r. wyniósł 527 tys. US\$, natomiast wg danych importowych Belize – 1,2 mln US\$. Natomiast import Polski z Belize w 2019 r. wg danych GUS wyniósł 69 tys. US\$, natomiast wg danych eksportowych Belize – aż 927 tys. US\$. Różnice w tych liczbach wskazują na poziom handlu pośredniego via kraje trzecie. Niższy poziom importu wg danych GUS od belizeńskich danych eksportowych może wynikać z odmiennej metodologii lub przesunięcia czasowego pomiędzy odnotowanym przez Belize eksportem a importem na polski obszar celny.

Wg danych GUS, Belize jest 125 odbiorcą naszego eksportu, z zerowym udziałem oraz 161 dostawcą polskiego importu także z zerowym udziałem. Wg belizeńskich danych Polska jest 49 odbiorcą eksportu tego kraju z udziałem 0,03% i 48 dostawcą importu z udziałem 0,05%.

Główne towary w eksporcie: kit szklany, produkty chemiczne, farby, części do silników, napoje gazowane, słodycze, maszyny i urządzenia.

Główne towary w imporcie: odzież i tekstylia, obuwie, cukier trzcinowy, krewetki, ryby, pojazdy samochodowe, banany.

b. Współpraca inwestycyjna

Dostępne dane nie wykazują ani inwestycji polskich w Belize ani belizeńskich w Polsce.

6. Dostęp do rynku

Generalnie Belize jest relatywnie rynkiem otwartym na handel międzynarodowy, jednak przeszkodą może być zjawisko korupcji wśród urzędników celnych i opieszałość w postępowaniu celnym, a także mało transparentne procedury przyznawania licencji importowych przez właściwe instytucje na wwóz towarów postrzeganych jako wrażliwe (niektóre owoce i warzywa, meble, drewno, fosforany, piwo, koncentraty pomarańczowe, cukier). Import żywności, farmaceutyków, roślin, zwierząt i środków dezynfekujących wymaga – niezależnie od dokumentacji eksportera - świadectwa kontroli (trwającej do 40 dni) wydanej przez odpowiedni organ belizeński. Wwóz maszyn i urządzeń może wymagać kwarantanny i dezynfekcji w określonych przypadkach.

Zakaz importu najczęściej wynika z kwestii ochrony środowiska, ochrony zdrowia ludności i bezpieczeństwa państwa. Do tej kategorii należą takie produkty jak: niektóre (określone Ustawą) gatunki zwierząt, ich części, pozostałości i pasze, żółwie i produkty z żółwia, niektóre rośliny, które mogą być siedliskiem muszki owocowej śródziemnomorskiej bądź pochodzącej z państw, gdzie ten szkodnik jest obecny, żywność niezdatna do spożycia, wytwarzany rzemieślniczo ser i podobne produkty o wysokim ryzyku dla ludności, produkty tytoniowe niezdatne do użytku (z wyjątkiem celów przemysłowych bądź rolniczych), niektóre (określone Ustawą) gatunki pestycydów, urządzenia do przygotowywania oraz zażywania opium, narkotyki i środki psychotropowe wymienione w Ustawie (w tym surowe i przetworzone opium, coca, konopie indyjskie, słoma makowa, meskalina), chlorofluorowęglowodory i urządzenia wykorzystujące chlorofluorowęglowodory, jednorazowe produkty ze styropianu bądź plastiku (z wyjątkiem produktów nie szkodzących środowisku), urządzenia gaśnicze oparte na halonie, broń palna w formie zamaskowanej (np. długopis) oraz amunicja do niej, broń palna o kalibrze powyżej 7,62 mm/0,3 cala, inne określone prawem rodzaje broni palnej, amunicji i wyposażenia, tłumiki, kamizelki kuloodporne, noże sprężynowe, noże ukryte w innych przedmiotach codziennego użytku (np. laski, parasole). Zakaz wwozu na teren Belize dotyczy także wszelkich materiałów naruszających prawa autorskie, pornografii, publikacji niezgodnych z interesem publicznym Belize, wyrobów ze srebra i złota o jakości niższej niż wybita cecha, urządzeń do produkcji oraz gotowych fałszywych monet i znaczków pocztowych. Belize zakazuje również importu pędzli do golenia wyprodukowanych w Japonii. Niektóre artykuły rolno – spożywcze produkowane przez Belize (np. ryż czy fasola) także podlegają okresowemu zakazowi importu. W określonych sytuacjach właściwe organy mogą wydać zgodę na wwóz zabronionych produktów.

7. Prawo regulujące działalność inwestorów zagranicznych

Belize jest krajem zasadniczo otwartym dla inwestorów zagranicznych. Żaden z sektorów nie jest zamknięty dla obcokrajowców, jednak w niektórych dziedzinach obowiązują specjalne licencje i zezwolenia. Dotyczy to przede wszystkim handlu detalicznego, uprawy trzciny cukrowej, transportu wewnętrznego, pszczelarstwa, prowadzenia biur rachunkowych, prowadzenia zakładów fryzjerskich, świadczenia usług audiowizualnych i handlu bronią. Te licencje i zezwolenia są przeznaczone przede wszystkim dla obywateli Belize, zatem nie ma gwarancji otrzymania ich przez inwestorów zagranicznych. Władze oferują szeroki zakres zachęt fiskalnych dla firm zainteresowanych ulokowaniem kapitału, zwłaszcza zorientowanych proeksportowo i na obszarach gorzej rozwiniętych. Sektor MŚP oraz tour-operatorzy muszą wykazać 51% udziału kapitału miejscowego, aby skorzystać z programów wsparcia.

W 2018 i 2019 r. Belize przeprowadziło szereg reform, które poprawiły ochronę własności intelektualnej i praw autorskich, wzmocniły sektor finansowy poprzez wprowadzenie prawa przeciwdziałania „praniu brudnych pieniędzy” i finansowaniu terroryzmu, poprawiły miejscowe prawo podatkowe w kierunku zgodności z regułami międzynarodowymi (OECD), poprawiły operacje sektora off-shore i stref wolnocłowych.

Czynnikami zachęcającymi do inwestowania w Belize są także relatywna łatwość pozyskania ziemi, prorynkowe nastawienie władz, stabilność polityczna, bogactwo przyrody, bogactwo kulturowe, przyjazna ludność oraz łatwość wejścia na rynki zarówno USA, Ameryki Środkowej jak i Karaibów. Nie bez znaczenia jest fakt, że Belize jest jedynym angielskojęzycznym państwem Ameryki Środkowej. Do wyzwań należy jednak niewielki poziom rynku wewnętrznego, biurokracja, nadal wysoka korupcja, kontrola rządowa cen niektórych produktów (w tym ryżu, fasoli, mąki, chleba, cukru, butanu i benzyny), wyższe niż w sąsiednich krajach koszty energii, usług portowych i telekomunikacyjnych, brak wykwalifikowanej siły roboczej, słabo rozwinięta infrastruktura i niedostateczna baza produkcyjna.

Sektorami preferowanymi są szeroko rozumiana turystyka, rolnictwo, przetwórstwo żywności, rybołówstwo, przemysł rybny (obejmujący także skorupiaki), logistyka, przemysł lekki, energia odnawialna, sektor offshore, usługi finansowe i przemysł meblarski.

Belize posiada podpisane umowy o popieraniu i wzajemnej ochronie i inwestycji z Austrią, Kubą, Salwadorem, Włochami, Holandią, Tajwanem, ZEA, Wlk. Brytanią i częściową z Gwatemalą, natomiast umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania z Wlk. Brytanią, Szwecją, Danią i państwami członkowskimi CARICOM. Ponadto Belize podpisało Umowy o Wymianie Informacji Podatkowych (Tax Information Exchange Agreements - TIEA) z Australią, Belgią, Czechami, Danią, Wyspami Owczymi, Finlandią, Francją, Grenlandią, Islandią, Indiami, Irlandią, Meksykiem, Holandią, Norwegią, Polską, Portugalią, RPA, Szwecją, Szwajcarią i Wlk. Brytanią.

8. Perspektywy rozwoju współpracy.

Niewielki poziom rynku i wymiany handlowej z zagranicą oraz wyzwania stojące przed przedsiębiorcami nie stwarzają dużych możliwości dla polskich eksporterów. Relatywnie największe możliwości dla polskich firm rysują się w zakresie sprzętu rolniczego, nawozów, maszyn dla przetwórstwa rolno-spożywczego (w tym rybnego), towarów konsumpcyjnych, farmaceutyków/biotechnologii, produktów chemicznych, żywności przetworzonej, energetyki odnawialnej i technologii przemysłowej, wyrobów rzemiosła (artykuły dekoracyjne/ wyposażenia wnętrz, galanteria skórzana, ceramika, biżuteria z bursztynu etc.), pojazdów samochodowych i części samochodowych. Potencjalne dziedziny współpracy inwestycyjnej to przede wszystkim turystyka, dalej rolnictwo, rybołówstwo, przetwórstwo żywności, przemysł lekki, energia odnawialna. Do rozważenia pozostaje możliwość inwestowania w usługi prozdrowotne, tym bardziej, że Belize jest krajem angielskojęzycznym. Aktualnie sporo osób starszych z USA leczy się lub przebywa w domach opieki w krajach latynoamerykańskich, zwłaszcza w Ekwadorze i Kostaryce. Bliskość Belize do USA oraz ten samym język może stanowić dobrą możliwość inwestowania w ten sektor.

DHM/MR